

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

**ODABRANI PODACI SUSTAVA REGISTAR
POSTROJENJA U KOJIMA SU PRISUTNE
OPASNE TVARI/OČEVIDNIK PRIJAVLJENIH
VELIKIH NESREĆA (RPOT/OPVN)**

KLASA: 351-02/23-56/4

URBROJ: 517-12-1-3-2-24-3

Odabrani podaci sustava Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari/Očevidnik prijavljenih velikih nesreća (RPOT/OPVN)

Autor:

Andrina Crnjak Thavenet

Fotografija:

SCOTT BADER d.o.o. za proizvodnju umjetnih smola i kemikalija, lokacija SCOTT BADER d.o.o., Zagreb, Hrvatska

Zagreb, prosinac 2023.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Radnička cesta 80/7, 10 000 Zagreb, Hrvatska,
<https://mingor.gov.hr/>

Sadržaj

Sažetak	4
1. Uvod	6
2. Prikaz trendova.....	7
2.1. Seveso područja postrojenja višeg razreda od 2017. do 2022. godine	7
2.2. Seveso područja postrojenja nižeg razreda od 2017. do 2022. godine	9
2.3. Ukupne količine opasnih tvari od 2017. do 2022. godine	11
3. Zaključak	12
4. Izvori podataka i propisi	13
5. Popis slika	14
6. Popis tablica	14
7. Popis kratica	15

Sažetak

Ova publikacija izrađena je temeljem raspoloživih podataka u bazi Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari/Očevidnik prijavljenih velikih nesreća (RPOT/OPVN), a u cilju pružanja informacija zainteresiranoj javnosti.

Predmet publikacije su tzv. Seveso¹ obveznici, odnosno područja postrojenja u kojima su prisutne velike količine opasnih tvari, a koje mogu izazvati veliku nesreću čime mogu ugroziti ljude i okoliš. Stoga je praćenje njihovih lokacija i količina opasnih tvari nužno zbog provođenja politika sprječavanja velikih nesreća.

Kroz period od 2017. do 2022. godine, broj Seveso postrojenja, i višeg i nižeg razreda², na nacionalnoj razini je bez značajnih promjena. Evidentirane zanemarive promjene nastale su kao posljedica nekoliko čimbenika: prijava novih obveznika (zbog otvaranja novih lokacija ili povećanja količina opasnih tvari u postojećim postrojenjima), zatvaranja pojedinih područja postrojenja (zbog prestanka rada), smanjenja količina opasnih tvari čime dolazi do prelaska u niži razred ili prestanka obveze prijave kao Seveso područja postrojenja, te povećanja količina opasnih tvari, a time do prelaska područja postrojenja iz nižeg razreda u viši razred.

Ukupan broj Seveso područja postrojenja višeg razreda na nacionalnoj razini kretao se u promatranom razdoblju između 33 i 35, a u 2022. godini iznosio je 35. Po županijama broj Seveso područja postrojenja višeg razreda kretao se između 1 i 6 postrojenja, a najveći broj evidentiran je u Sisačko-moslavačkoj županiji, Zagrebačkoj županiji, Primorsko-goranskoj županiji i Gradu Zagrebu.

Ukupan broj Seveso područja postrojenja nižeg razreda na nacionalnoj razini kretao se u promatranom razdoblju između 32 i 37, a u 2022. godini iznosio je 35. Po županijama broj Seveso područja postrojenja nižeg razreda kretao se između 1 i 7, a najveći broj evidentiran je u Osječko-baranjskoj županiji i Sisačko-moslavačkoj županiji.

Županije s najvećim brojem Seveso područja postrojenja ujedno su i industrijski važna središta u RH, a u kojima se najviše obavljaju djelatnosti vađenja sirove nafte i prirodnog plina te njihove prerade, zatim djelatnosti skladištenja i trgovine na veliko krutim, tekućim i plinovitim gorivima i srodnim proizvodima, djelatnosti proizvodnje električne energije, farmaceutskih proizvoda, proizvodnje gnojiva i dušičnih spojeva industrijskih plinova, sapuna i deterdženata, te trgovine na veliko kemijskim proizvodima.

Iz podataka o **prijavljenim ukupnim količina opasnih tvari** Seveso područja postrojenja višeg i nižeg razreda u promatranom periodu uočava se padajući trend što je u skladu sa zatvaranjem pojedinih industrijskih postrojenja ili smanjenjem kapaciteta proizvodnje. Riječ je

¹ naziv „Seveso“ dobili su po EU propisu, tzv. Seveso direktivi, koja je donesena u Europi nakon industrijske nesreće u gradiću Seveso u Italiji 1976. godine, radi sprječavanja velikih nesreća i ograničenja njihovih učinaka.

²Vrste i količine opasnih tvari te grupa opasnih tvari za prijavu određene su popisom u Prilogu I.A Uredbe o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari („Narodne novine“, br. 44/14, 31/17, 47/17). Obzirom na količine opasnih tvari prisutnih u području postrojenja razlikuju se kategorije obveznika s velikim količinama (viši razred) i malim količinama (niži razred) opasnih tvari

o smanjenju za 12 %, odnosno sa 4.302.120 tona u 2017. godini na 3.800.435 tona u 2022. godini.

1. Uvod

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (MINGOR), sukladno Zakonu o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18) i Uredbi o informacijskom sustavu zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 68/08), obavlja poslove prikupljanja i objedinjavanja podataka i informacija iz područja zaštite okoliša i prirode unutar Informacijskog sustava zaštite okoliša i prirode (ISZOP), a u cilju osiguranja te praćenja provedbe politika zaštite okoliša i prirode kao i provedbe obveza izvješćivanja.

Unutar ISZOP, u dijelu Informacijski sustav Industrije i energetike (ISIE), ustrojen je sustav Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari/Očevidnik prijavljenih velikih nesreća (RPOT/OPVN), u koji operateri i područja postrojenja u Republici Hrvatskoj dostavljaju, sukladno Uredbi o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari („Narodne novine“, br. 44/14, 31/17, 47/17), podatke o vrsti i kategorijama opasnih tvari koje su prisutne u područjima postrojenja, a koje mogu uzrokovati veliku nesreću ili u istima mogu nastati prilikom velike nesreće.

Predmet ove publikacije su tzv. Seveso¹ obveznici, odnosno područja postrojenja u kojima su prisutne velike količine opasnih tvari. Takva područja postrojenja obveznicu su Uredbe o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (u daljnjem tekstu: Uredba).

Imenovane opasne tvari i grupe tvari, odnosno kategorije opasnih tvari te njihove granične količine određene su Prilogom I.A Uredbe. Obzirom na prisutne količine opasnih tvari razlikujemo područja postrojenja, odnosno Seveso obveznike, višeg i nižeg razreda (Tablica 1.). Navedena područja postrojenja dužna su, sukladno čl. 10. Uredbe, dostaviti podatke propisane Prilogom II.B, u bazu RPOT/OPVN.

Tablica 1. Obveznici Uredbe prema prisutnim količinama opasnih tvari

	Kategorija obveznika	Količine opasnih tvari	Količine opasnih tvari prema Prilogu I.A Uredbe
Seveso obveznici	Viši razred	Velike količine	Područje postrojenja koje posjeduje veće ili jednake količine opasnih tvari od graničnih količina propisanih u stupcu 3. Priloga I.A Uredbe
	Niži razred	Male količine	Područje postrojenja koje posjeduje veće ili jednake količine opasnih tvari od graničnih količina propisanih u stupcu 2. Priloga I.A Uredbe

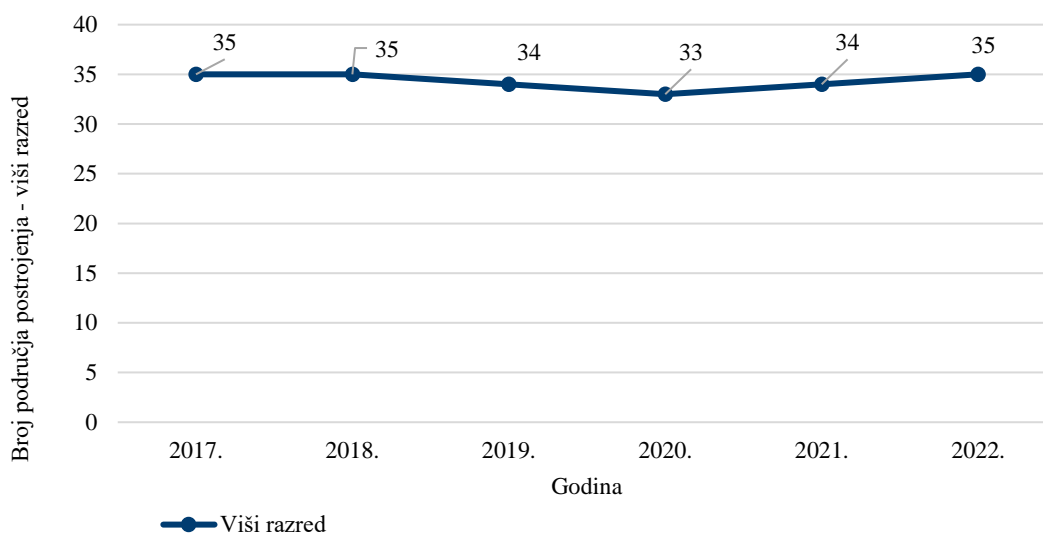
Obveznici koji posjeduju opasne tvari u količinama manjim od propisanih malih graničnih količina Priloga I.A Uredbe nisu Seveso obveznici, no imaju obvezu prijave u RPOT/OPVN sukladno Prilogu II.A te se nazivaju obveznicima Priloga II.A. Navedeni obveznici nisu predmet ove publikacije.

Baza RPOT/OPVN je dostupna na poveznici <http://rpot.azo.hr/rpot/index.html>, a podaci su dostupni i na ENVI portalu okoliša: <http://envi.azo.hr/?topic=9>. Dodatne informacije o RPOT/OPVN nalaze se na poveznici: <http://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/otpad-registri-oneciscavanja-i-ostali-sektorski-pritisci/postrojenja-i-registri-9>.

2. Prikaz trendova

2.1. Seveso područja postrojenja višeg razreda od 2017. do 2022. godine

Ukupan broj Seveso područja postrojenja višeg razreda nije se značajnije mijenjao kroz promatrani period i kretao se između 33 i 35, slika 1.

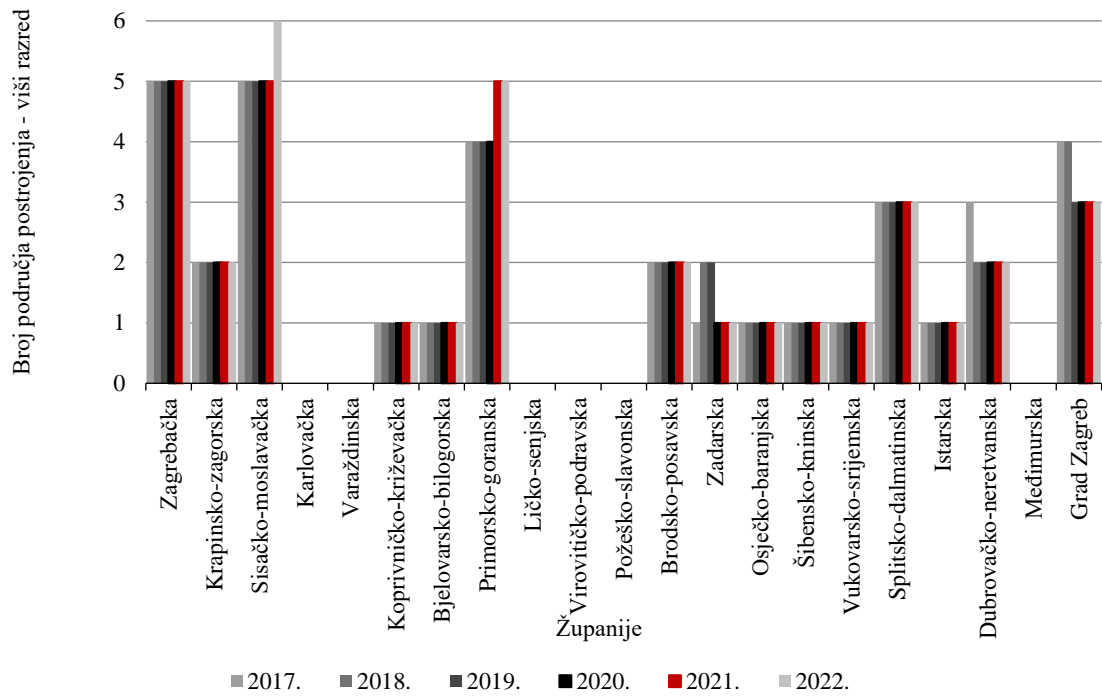

Slika 1. Seveso područja postrojenja višeg razreda od 2017. do 2022. godine u RPOT/OPVN

Promatrajući trend po županijama, u periodu od 2017. do 2022. godine, također se ne evidentiraju značajne promjene. Vidljivo je povećanje broja obveznika u Primorsko-goranskoj županiji i Sisačko-moslavačkoj županiji, te smanjenje kod Dubrovačko – neretvanske županije i Grada Zagreba, za po jednog obveznika (Slika 2.).

U promatranom periodu broj Seveso područja postrojenja višeg razreda kreće se od 1 do 6 po pojedinoj županiji, s time da u sljedećim županijama nije evidentirano niti jedno postrojenje višeg razreda: Karlovačka županija, Varaždinska županija, Ličko-senjska županija, Virovitičko – podravska županija, Požeško – slavonska županija i Međimurska županija.

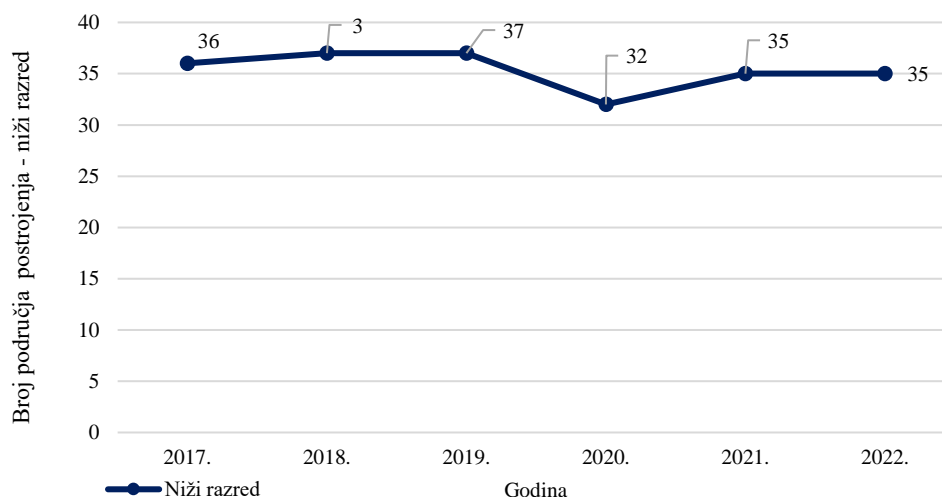
Najveći broj Seveso područja postrojenja višeg razreda evidentiran u Sisačko-moslavačkoj županiji, Zagrebačkoj županiji, Primorsko-goranskoj županiji i Gradu Zagrebu. Navedene županije, ujedno su i industrijski važna središta u Hrvatskoj, a u kojima se najviše obavljaju djelatnosti vađenja sirove nafte i prirodnog plina te njihove prerade, zatim djelatnosti skladištenja i trgovine na veliko krutim, tekućim i plinovitim gorivima i srodnim proizvodima, djelatnosti proizvodnje električne energije, farmaceutskih proizvoda, te proizvodnje gnojiva i dušičnih spojeva.

Slika 2. Seveso područja postrojenja višeg razreda od 2017. do 2022. godine u RPO/OPVN, po županijama

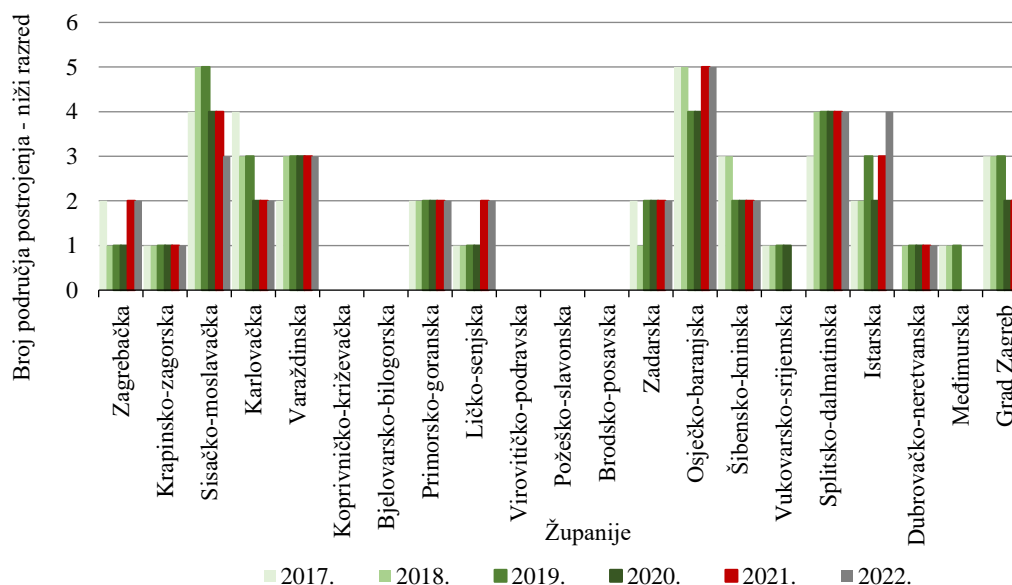
2.2. Seveso područja postrojenja nižeg razreda od 2017. do 2022. godine

Unatoč činjenici da područja postrojenja nižeg razreda posjeduju manje količine opasnih tvari, zbog čega su podložnija promjenama vezano za smanjenje kapaciteta proizvodnje više nego postrojenja višeg razreda, ukupan broj Seveso područja postrojenja nižeg razreda u RH, zanemarivo je varirao u promatranom periodu (Slika 3.).

Slika 3. Seveso područja postrojenja nižeg razreda od 2017. do 2022. godine u RPOT/OPVN

Trend prijave Seveso obveznika nižeg razreda u RPOT/OPVN po županijama, u periodu od 2017. do 2022. godine, prikazan je u slici 4. Vidljiva je promjena broja u pojedinim županijama po godinama. Navedene promjene posljedice su: neispravne prijave u RPOT/OPVN, zatvaranja područja postrojenja, prelaska u razred obveznika Priloga II.A zbog smanjenja količina opasnih tvari, a čime prestaju biti obveznici nižeg razreda, te neprepoznavanja obveze prijave u RPOT/OPVN od strane samih operatera.

Slika 4. Seveso područja postrojenja nižeg razreda od 2017. do 2022. godine u RPOT/OPVN, po županijama

U promatranom periodu broj Seveso područja postrojenja nižeg razreda kreće se od 1 do 5 po pojedinoj županiji, s time da u sljedećim županijama nije evidentirano niti jedno postrojenje nižeg razreda: Koprivničko-križevačka županija, Bjelovarsko–bilogorska županija, Virovitičko–podravska županija, Požeško–slavonska županija i Brodsko–posavska županija.

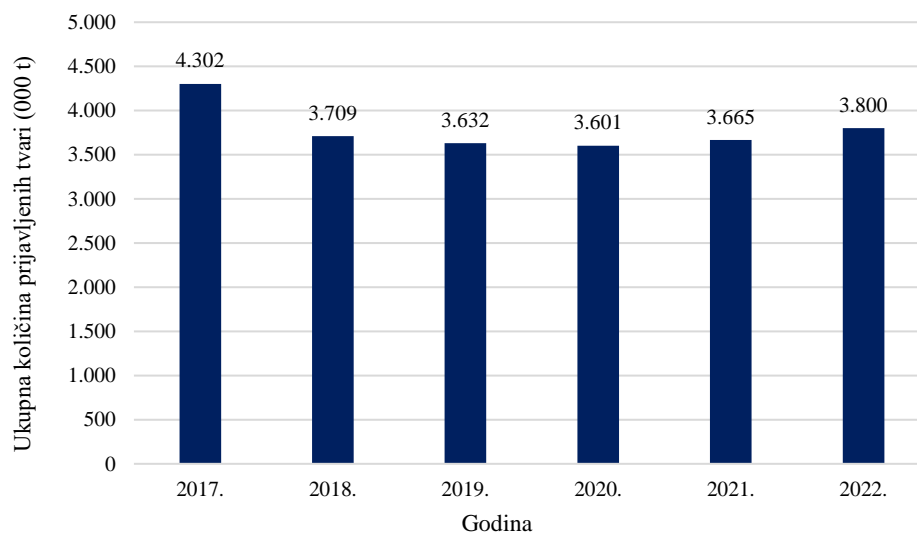
Najveći broj Seveso područja postrojenja nižeg razreda kroz promatrani period nalazi se u Osječko-baranjskoj županiji i Sisačko-moslavačkoj županiji.

Najzastupljenije djelatnosti su proizvodnja industrijskih plinova, te skladištenje goriva u terminalima. Ostale djelatnosti vezane su uz gradnju brodova i plutajućih objekata, obrade i prevlačenja metala, vađenja sirove nafte, proizvodnje sapuna i deterdženata, sredstava za čišćenje i poliranje, vađenje ukrasnoga kamena i kamena za gradnju, vapnenca, gipsa, krede i škriljevca te trgovine na veliko kemijskim proizvodima.

2.3. Ukupne količine opasnih tvari od 2017. do 2022. godine

U razdoblju od 2017. do 2020. godine, uočava se trend smanjenja prijavljenih ukupnih količina opasnih tvari, nakon čega se bilježi lagani porast količina, iako na vrijednosti još uvijek ispod onih iz 2017. godine. Tako je u odnosu na 2017. godinu, u 2022. godini vidljivo smanjenje prijavljenih količina opasnih tvari Seveso područja postrojenja i višeg i nižeg razreda za 12 %, odnosno sa 4.302.120 tona na 3.800.435 tona. Smanjenje količina opasnih tvari po godinama u skladu je sa zatvaranjem pojedinih industrijskih postrojenja ili smanjenjem kapaciteta proizvodnje (čime se prijava u RPOT/OPVN više ne vodi kao Seveso područja postrojenja višeg ili nižeg razreda već kao obveznik Priloga II.A Uredbe).

Ukupne količine opasnih tvari (t) prijavljene u RPOT/OPVN od strane Seveso područja postrojenja višeg i nižeg razreda po godinama, prikazane su na slici 5.

Slika 5. Ukupne količine opasnih tvari u razdoblju od 2017. do 2022. godine prijavljene od strane Seveso postrojenja

3. Zaključak

Promatrajući trend prijave Seveso područja postrojenja višeg i nižeg razreda od 2017. do 2022. godine, vidljivo je da je isti bez značajnijih promjena.

Ukupne količine opasnih tvari prijavljene u bazu RPOT/OPVN u laganom su padu od 2017. do 2020. godine, kada je ponovo započeo lagan rast. Međutim, te razlike u količinama su male i može se zaključiti da je ukupan trend bez značajnih promjena.

Najveći broj Seveso područja postrojenja višeg razreda prisutan je u Sisačko-moslavačkoj županiji, zatim u Zagrebačkoj županiji, Primorsko-goranskoj županiji i Gradu Zagrebu, dok je najveći broj Seveso područja postrojenja nižeg razreda prisutan u Osječko-baranjskoj županiji i Sisačko-moslavačkoj županiji i Varaždinskoj županiji.

U cilju potpunog praćenja Seveso obveznika nižeg i višeg razreda, potrebna je daljnja sustavna kontrola kvalitete i potpunosti prijavljenih podataka u bazi podataka RPOT/OPVN te kontinuirana suradnja svih uključenih nadležnih tijela. Ovdje je vrlo važna i provedba inspekcijskih nadzora na terenu koji se za Seveso područja postrojenja provode putem koordiniranih inspekcijskih nadzora te individualnih inspekcijskih nadzora, sukladno godišnjem planu inspekcijskih nadzora Državnog inspektorata.

4. Izvori podataka i propisi

- Direktiva 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/82/EZ
- Direktiva Vijeća 82/501/EEC od 24. lipnja 1982 o opasnosti od velikih nesreća u određenim industrijskim aktivnostima
- Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari/Očevidnik prijavljenih velikih nesreća (RPOT/OPVN), <http://rpot.azo.hr/rpot/index.html>
- Uredba o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari („Narodne novine“, br. 44/14, 31/17 i ispravak 45/17)
- Uredbi o informacijskom sustavu zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 68/08)
- Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 153/13, 65/17, 114/1, 39/19 i 98/19)
- Zakon o sustavu civilne zaštite („Narodne novine“, br. 82/15 i 118/18)
- Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 153/13 – Zakon o gradnji, 78/15, 12/18 i 118/18)

5. Popis slika

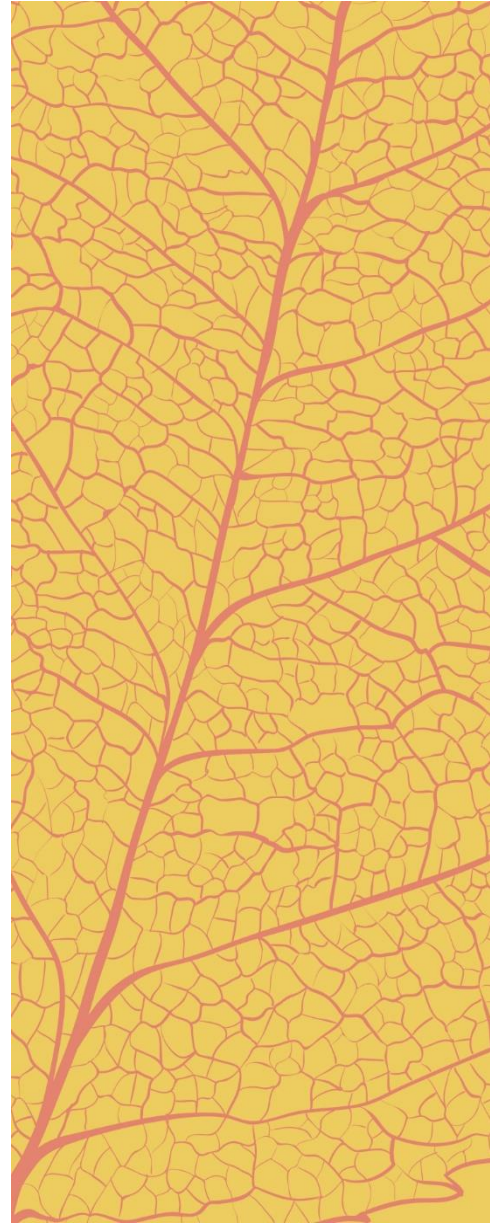
Slika 1. Seveso područja postrojenja višeg razreda od 2017. do 2022. godine u RPOT/OPVN.....	7
Slika 2. Seveso područja postrojenja višeg razreda od 2017. do 2022. godine u RPOT/OPVN, po županijama	8
Slika 3. Seveso područja postrojenja nižeg razreda od 2017. do 2022. godine u RPOT/OPVN.....	9
Slika 4. Seveso područja postrojenja nižeg razreda od 2017. do 2022. godine u RPOT/OPVN, po županijama	9
Slika 5. Ukupne količine opasnih tvari u razdoblju od 2017. do 2022. godine prijavljene od strane Seveso postrojenja	11

6. Popis tablica

Tablica 1. Obveznici Uredbe prema prisutnim količinama opasnih tvari.....	6
---	---

7. Popis kratica

EK	Europska komisija
EU	Europska unija
ISZOP	Informacijski sustav zaštite okoliša i prirode
MINGOR	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
RH	Republika Hrvatska
RPOT/OPVN	Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari/Očevidnik prijavljenih velikih nesreća

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
Tel. + 385 1 4886 840
<https://mingor.gov.hr/>